

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XII. Animam hominis esse immortalem, aliamque vitam futuram post hanc.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Apoc. I. &
22.

que sit finis ultimus ipse DEUS; unde est illud de ipso in Apocal. 1. & 22. cap. *Principium & finis, primus & novissimus*: quare ut involucrem clypei caula factum est, ut vagina gladii, ut domus inhabitandi gratia: sic homo propter unum DEUM, à quo conditus est, tanquam propter ultimum finem creatus est.

A que hoc etiam ex naturali rerum omnium ordinatione clarius intelligere licet, quæ sic conneræ sunt, ut inferiores & imperfectiores nobiliorum ac meliorum gratia conditæ sint, eisque ad usum subiectæ, ut plantæ, & cætera vegetabilia, propter animalium, animalia vero propter hominum usum; mansæra quidem ad usum & cibum, agrestia vero partim ad eundem cibum, partim ad alia adjumenta, ut vestium, & aliarum rerum. Nec vero hominis dignitati aliquid detrahit, imò multum addit, ut ad DEUM summam, infinitumque bonum dirigatur: nam cum, ut paulo ante diximus, DEUS ipse nullum alium finem habeat, quam se ipsum; sic fit ut homo quoque ad ejusdem finis participationem provehatur, quod summæ cujusdam dignitatis est.

Ex quibus etiam fit, quod, cum ultimus finis sit ad quem omnes actiones humanæ respiciunt, & in eius adeptione appetitus conquiescit; quod hominis felicitas sit sui ultimi finis adeptio, hoc est possessio DEI, in quo omne bonum consequitur, & in quo omnis ejus cupiditas expletur, satiatur, & conquiescit. Quare sicut DEUS est in se ipso beatus, beatitudo enim nihil aliud est, quam perfectè intacta quedam omnium bonorum possessio; sic etiam homines beati fiunt, cum DEUM ipsum præsentem clarè cernunt & intuentur, & clarè visum tui & secuti possident & amant. Nec potest homo ulla in re conquiescere, donec ad hunc ultimum finem, & summum bonum perveniat; quia quousque summum bonum obtrineat, ejus voluntas nullo potest bono saturari.

CAPUT XII.

Animam hominis esse immortalem,
aliamque vitam futuram post
hanc.

Animæ
immor-
talitas
demon-
stratur.

A Nimæ rationalis immortalitatem, & fide Catholica credimus, & rationibus naturalibus demonstratur à Philosophis, tam Christianis, quam Gentilibus, ex quibus ea argumenta clariora, & Gentilium ceptui magis accommodata adducemus, ostendentes animæ immortalitatem: Primo, ex variis animæ appetitibus à natura insitis. Secundo, ex præmio & pœnis bonis, malisque debitis. Tertio, ex fine ultimo, & beatitudine nostra, quæ in hac vita esse non potest. Quarto, ex variis virtutibus, & earum actionibus, quæ perirent, & vitiis, quæ contra sequerentur, si anima non esset immortalis.

Ex variis igitur appetitibus naturalibus à natura insitis, immortalitas animæ manifestè ostenditur. Homini inest appetitus naturalis ad plura bona, qui cum sit à natura insitus, non erit frustra. Si autem anima immortalis non sit, frustraneus erit, cum non possint in hac vita compleri, ut patet, si ad aliquos particulares appetitus accedamus. Nam in primis insatiabilis est, & à natura insitus ipse appetitus bonorum nullum est in hac vita tantum bonum, quod adepti tandem aliquando non fastidiamur; quantumvis illud avidè appe-

tiverimus, jucundumque ac suave visum fuerit. Unde ad alia semper mens anhelat, si quod forte inveniat objectum, in quo quiescat: nihil enim est, quod humanum desiderium satiare possit: quod expressit August. illis verbis: *Fe cisti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum donec perveniat ad te*; ex quo fit, quod appetitus beatitudinis & felicitatis, & summi boni, sit nobis à natura insitus. Omnes enim volunt esse beati, & cum summum bonum excludat omne malum, tam culpæ, quam pœnæ, hoc autem in hac vita esse non possit, ut experientia testatur, quæ plena est miseris & peccatis. Quare cum hic appetitus aliquando saturari debeat, cum sit naturalis; consequens fit, ut sit alia vita, in qua homo hanc beatitudinem possit possidere, quod absque immortalitate non contingit.

Et confirmari potest ex aliis homini à natura insitis appetitibus; nam inest homini appetitus naturalis ad vitam sempiternam; nam quilibet intelligens naturaliter desiderat se esse perpetuum, non solum secundum speciem, sed etiam secundum individuum. Est etiam naturalis homini appetitus gloriæ, honoris, & famæ, etiam post mortem, ut experientia constat, ex assidua vehementique hominum contentione atque emulatione relinquendi sui monumenta, tum conscribendis voluminibus, & statuis erigendis, ac magnificis operibus construendis, quibus gloriæ, & famam, & æternitatem nostram mortem acquirant, quibus etiam planè in hac vita perpetuus insinitus appetitus. Accedunt in homine à natura est insatiabile scientiæ desiderium, est enim in intellectu nostro non solum infinita capacitas, ut scientiis omnibus imbuatur, sed & scientiarum ipsarum inexplebilis appetitus. Cum igitur omnes isti appetitus à natura hominibus inditi, vani non sint, nec superflui, & in hac vita satiari non possint, restat ut sit alia vita, in qua complementum recipiant.

Ex fine etiam ultimo, & beatitudine nostra, quam in hac vita adipisci non possumus, sed in altera, demonstratur animæ nostræ immortalitas, quia cum omne ens naturale habeat finem, in cuius consecutione quiescat & deleatur; homo igitur, qui omnium entium naturalium est res præcipua, non erit deterioris conditionis. Hæbit ergo hunc finem, quo fixatus, sed nullus in corpore talis apparet finis, imò tota hominis vita est sollicitudinibus & laboribus plena, & nullum animal ita sollicitudine, timore, ac dolore concutitur, sicut homo.

Adde etiam vitæ breviteratem, quæ omnia veram hominis durationem, & finem verum non esse in hoc corpore, manifestè indicant.

Præterea beatitudo est ea, in qua omne bonum & nullum malum invenitur; est enim status omnium bonorum aggregatione perfectus. Deinde beatitudo debet esse creata; alioquin animus beati non esset quietus. Debet etiam esse firma & stabilis, ne sit hominis mens anxiosa, & sollicita, ac in beatitudine nulla debet esse tristitia, nec dolor, pœnæ enim esse beatus, & dolere; ac denique beatitudo debet esse per se sufficiens, ut beatus nullo indigeat, neque pro se, neque pro suis. At nullum ex prædictis bonis, aut carentia malorum potest contingere in hac vita; restat ergo, ut sit alia vita, in qua homo hanc beatitudinem consequatur.

Tertio, animæ immortalitas ostendi potest ex DEI providentiâ & gubernatione, quia cum sint multi homines, qui cum bene & sanctè vivunt,

Varlib
minim
appet

ac toto studio Deo famulentur, & servant, in hac tamē vita graviter sunt afflicti, vi, tyrannide, & servitute oppressi, calamitatibus, & malis quamplurimis vexati, omnia etiam adversa patienter sustinentes: contra verò cernimus multos improbos, ac perditos homines, nefarios ac impios opibus affluere, in deliciis versari, prosperē, & feliciter vitam transigere. At cum DEUS sit iustissimus, si hominum animi immortales non sunt, & vita alia futura non est, ubi sint bonorum hominum præmia, & supplicia malorum; magna esset rerum confusio, & perturbatio, nec esset in DEO summa iustitia & sapientia, si bonos sine præmio, & malos absque supplicio prætermitteret; quod sanè cum omni recta ratione pugnat.

Præterea, quia hæc tria inter se sunt valde connexa & conjuncta, DEI religio, DEI providentia, Animæ nostræ immortalitas. Quisquis unum istorum tenet, aut labefactare, aliorum quoque fidem concutiet. Nam si animæ non sint immortales, bene, aut secus factorum nulla sunt præmia, nulla pena. Hæc enim omnia in decursu præsentis ævi permixta & confusa cernimus, ut nihil aliud sit hominum vita, quam merum latrocinium. Nulla est ergo DEO cura de nobis. Quod si nos non curat, quorsum à nobis coletur? vana & stulta persuasio fuerit religio DEI ac pietas. At nos tamen homines omnes, & nationes quantumcūque barbaras, & ab humanitatis institutione alienas, atque abhorrentes, animadvertimus adduci naturaliter ad religionem aliquam, laudare ac probare modestiam, moderationem, gratitudinem, pietatem, mansuetudinem, patientiam, æquitatem. Fieri ergo non potest quin hæc sint bona, & contrariis peiora, eujus rei nulla est ratio, si Deus non sit spectator ac iudex. Testatur ergo nos illi curæ esse se, & pietatis præmium alibi expectandum. Quod si illic est virtutis præmium, & hominis finis, anima protectò illic vivet, & retro idem valet: si anima illic vivet, finis hominis illic est. Finis enim ad ultimum & perfectissimum pertinet, qui ea de causa finis nominatur. Quod si plurimorum & sapientissimorum hominum auctoritatibus aliquid tribuimus, præter tacitum illum humani generis consensum, habemus expressum alterum, & manifestum, quandoquidem non solum doctis, & ab humanitate instructis nationibus, sed feris & barbaris, ut Getis, Scythis, Indis, & in novo orbe tam diu sepositis & latentibus, persuasissimum est, animas hominum hinc in alta emigrare loca, digna iis rebus, quæ in vita gesserint. Ex professoribus autem sapientiæ ignobilissimis, & qui in deliciis extremum bonorum suorum posuerant, animam fecerunt mortalem, scilicet iidem illi, qui religionem omnem, qui cultum & amicitiam Divorum, qui providentiam, qui Divos ipsos funditus extirpaverunt.

Quarto, ex variis virtutibus, & earum actionibus, quæ perirent, & vitis, quæ contra sequerentur: quia cum sit naturale homini secundum virtutem vivere, sublata de medio animæ immortalitate, nullus esset locus virtutibus temperantiæ, sobrietati, frugalitati, virginitati, humilitati ac aliis virtutum functionibus, quæ omnia homines privant hujus vitæ voluptatibus, & aliis etiam bonis, puta honore, divitiis, pompa, saltu, imperio, & potestate: nullus etiam esset, qui vellet mortem pro Republica, Virtute aut iustitia appetere, cum nullum inde bonum consequatur. At è contra latissimus campus vitis omnibus aperiretur, superbiæ scilicet, ambitioni, vanæ gloriæ, luxuriæ, gulæ, ebrietatibus, commensationibus, ac tunc verè se-

queretur illud Sardanapali epitaphium ejus sepulchro inscriptum:

Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas.

Unde rectè August. 6. Confess. ca. ultimo. Si animus, inquit, mortalis est, Epicurus in animo meo palmam habet. Sequeretur etiam beatitudinem, & finem ultimum hominis esse in hac vita, nempe vel in ejus conservatione, vel in bonorum ac voluptatum hujus vitæ fruitione, ac plus minuse eadem esset beatitudo hominum ac jumentorum. Ac denique fieret impiorum hominum vitam esse beatorem optimorum vita: nam virtus in labore posita, etiam ardua & difficilis, ac contra vitium facile & molle & delectabile sensui. Si ergo alia vita non esset expectanda; quid obsecro utilitatis esset tanto labore, sudore, ac difficultate acquisivisse, & conservasse virtutem, si post mortem nihil aliud superest. Quare illud optimum & venissimum D. Pauli, Sancti & studiosi viri possent dicere; *Miserabilioris essemus cunctis hominibus, si in hac vita tantum sperantes in Christo sumus.*

Soler etiam animæ immortalitas demonstrari ex operatione, & potentia spiritali, quia actus cognoscendi in nobis nonnulli sunt spirituales, hoc est, nec ex materia constantes, nec à materia subjective dependentes; ergo & potentia illos immedia è efficiens spiritalis erit, & consequenter substantia, unde talis potentia effluxit. Assumptum probatur ex objecto intellectus, quod est spirituale; cognoscit enim universalia, judicatque de rebus immaterialibus, & ipsorum habet scientiam. Hoc etiam confirmatur ex voluntatis actibus; nam voluntatis operationes quamplurimæ spirituales sunt: ut sunt velle, & nolle, eligere, vel non eligere: quæ sunt supra omnem sensum, & supra omnem materiam, sed in his argumentis Philosophicis non oportet amplius immorari.

Ex dictis igitur apertè conficitur, animum esse immortalem, futuramque esse aliam vitam, ubi sit & felicitas bonorum, & impiorum calamitas: ac ut recipiat quisque debitam sibi mercedem, prout bene, vel male vixit in hoc sæculo. Et quoniam alterius sæculi vita perpetuo est duratura, ideo tam præmia bonorum, quam malorum supplicia futura sunt sempiterna.

C A P V T XIII.

Conclusio prædictorum, & rationes, quibus homo tenetur DEVM colere, & illi inservire.

EX his omnibus apertè constat, vera & certa de primo & summo rerum principio doctrina. Primum, quod sit unus DEUS rerum omnium author & conditor, qui cunctis rebus esse communicat, & conservat illud, quique in singulari operatur non & potestate sua, ita ut ipso non conservante universa in nihilum reverterentur. Secundo certum est DEUM ipsum rerum omnium curam & providentiam habere, suaque cura mundum regi & gubernari, & res universas, ad certos & propositos fines, dirigi ab ipso & ordinari.

Tertio constat, DEUM esse substantiam quandam spirituales, sua natura & operatione perfectissimam, longèque sublimiorem, quam ab homine ullo intelligi, aut cogitari queat, æternam, omni principii expertem, & sine carentem, ipsamque esse principium perfectionum omnium creaturarum,

Dei proprietates